

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 2. april 2009 truffet vedtak i

- Sak nr:** 04/09 (arkivnr: 200900181-14)
- Saken gjelder:** Klage fra advokat A på lagdommer B ved X lagmannsrett
- Utvalgsmedlemmer:** Eva Nygaard Ottesen (leder)
Berit Svensli Solseth
Frode Sulland
Halvor Kjølstad
Wenche Frogn Sellæg
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentleglova § 3.
- Vedtak:** Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor lagdommer B.

Innledning:

Ved brev av 20. januar 2009 har advokat A inngitt klage på lagdommer B ved X lagmannsrett. Klagen gjelder sen saksbehandling og manglende nøytralitet. Klagen er forelagt lagdommer B, som ved brev av 23. februar 2009 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra lagdommer C og lagmann D, som opprinnelig også var omfattet av klagen. Klagen er supplert ved brev av 4. mars 2009, der klagen mot lagdommer C og lagmann D ble trukket. Førstelagmann E ved X lagmannsrett er orientert om klagen og har den 24. februar 2009 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

I en sak som gjaldt klage over utlegg, og hvor det underliggende skattekrav ble overført til søksmåls former og behandlet av Y domstol, ble det avsagt dom 21. november 2007. Advokat A representerte saksøker, som anket dommen til X lagmannsrett. Staten (Skatt ...) innga aksessorisk motanke den 25. januar 2008, med påstand om at saken skulle avvises. Spørsmålet om avvisning ble besluttet skilt ut til særskilt og skriftlig behandling den 18. mars 2008, og ankebehandling i hovedsaken ble forhåndsberammet til 11. november 2008. Ved kjennelse av 21. oktober 2008 ble saken avvist. Ankeforhandlingen ble deretter avlyst. Lagdommer B var forberedende dommer i saken. Lagdommer C og lagmann D ble oppnevnt som dommere i saken da utkastet til avvisningskjennelse forelå.

Klager – advokat A – har i hovedsak vist til følgende:

Formålet med utskillelsen av spørsmålet om avvisning var at man i god tid før ankeforhandlingene skulle få en avklaring, og at dette spørsmålet ikke skulle forsinke rettsprosessen og ankeforhandlingen ytterligere. Saken har tatt lang tid, ikke minst skyldes dette X lagmannsretts saksbehandling av avvisningsspørsmålet, som tok ca ni måneder.

Den lange saksbehandlingstiden er ikke knyttet til en grundig saksbehandling. Av lagmannsrettens kjennelse fremgår det at man ikke har funnet det nødvendig å få oversendt dokumentene fra Y domstol i klagesaken. Heller ikke ble klagers klient (ankende part) gitt mulighet til å rette eventuelle formelle feil ved begjæringen om oppreisning før saken ble avvist og oppreisningsbegjæringen nektet.

Dommeren har ved saksforberedelsen utvist manglende nøytralitet, idet det har vært kontakt mellom saksforberedende dommer og statens prosessfullmektig. Statens prosessfullmektig fikk anledning til å rette opp prosessuelle feil påberopt av ankende part. Klager ble ikke meddelt at det fant sted slik kontakt og innholdet i denne.

Den lange saksbehandlingstiden synes påvirket av at spørsmålet om klagers representasjon var brakt inn for disiplinærmyndighetene. Under saksforberedelsen kom dette forhold frem fra statens side, og klager svarte med at dette måtte være et utenforliggende hensyn, og at forholdet var påklaget til Disiplinærnemnda. Lagmannsrettens avvisningskjennelse forelå kort tid etter Disiplinærnemndas avgjørelse den 8. oktober 2008. Lagmannsrettens saksforberedelse var ferdig mye tidligere, i realiteten i mai 2008. Det synes som om lagmannsretten ville avvente utfallet av Disiplinærnemndas avgjørelse.

I følge Domstoladministrasjonens statistikk for første halvår 2008, lå saksbehandlingstiden for kjennelser/beslutninger i sivile saker på ca 1 ½ måned. Det fremstår som uforståelig at

saksbehandlingstiden for denne saken har tatt ni måneder, eventuelt fem måneder etter avsluttet forberedelse.

Innklagede – lagdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Det var uheldig at kjennelsen om avvisning ikke forelå før tre uker før den berammede hovedforhandling. Ut fra foreliggende prosessutveksling og rettens beslutning om å skille ut avvisningsspørsmålet til særskilt behandling, kan det imidlertid ikke ha vært overraskende for klager at saken ble avvist med den konsekvens at ankeforhandlingen falt bort.

Saksforberedelsen ble avsluttet ved rettens brev til prosessfullmektigene 9. juni 2008. Det ble da opplyst at avgjørelsen ville falle så snart arbeidssituasjonen i lagmannsretten gjorde det mulig. Forbeholdet ble tatt fordi det var mange andre oppgaver med høyere prioritet som måtte utføres først.

Håpet var å få saken avgjort i løpet av sommeren 2008, men det viste seg umulig. Etter at sommerferien var avsluttet hadde lagdommer B turnus i lagmannsrettens ankeutvalg for straffesaker fra 11. august til slutten av september 2008. I den perioden var det vanskelig å få tid til å gjøre annet arbeid. Fra begynnelsen av september til midten av oktober var lagdommer Bs tilværelse preget av alvorlig sykdom og dødsfall i den nærmeste familie.

Lagdommer B stiller seg uforstående til den del av klagen som gjelder manglende nøytralitet. Det har ikke vært noen underhåndskontakt mellom statens prosessfullmektig og dommeren. Det var åpenbart ikke grunnlag for avvisning av statens anke at den ankende part feilaktig var angitt som ”Staten v/NN likningskontor” i stedet for ”Staten v/Skatt ...”. Dette var en feil som åpenbart kunne rettes.

Lagmannsrettens saksbehandlingstid og behandling av saken har ikke noe sammenheng med den disiplinærsak mot advokat A som var nevnt i statens ankeerklæring. Lagdommer B ble først kjent med at Disiplinærnemnda hadde fattet vedtak i oktober 2008 ved gjennomgang av nærværende klage fra advokat A.

Domstolleder – førstelagmann E – har i hovedsak uttalt følgende:

Det bekreftes at arbeidspresset for dommere i X lagmannsrett gjennom lengre tid har vært slik at det ikke alltid har latt seg gjøre å få truffet nødvendige avgjørelser så tidlig som ønsket, fordi vedkommende dommer har måttet prioritere andre og mer presserende oppgaver.

Lagdommerne C og D har begge redegjort for sin befatning med saken, som var gjennomgang av utkastet til kjennelse og undertegning. Begge ble oppnevnt som dommer etter at utkastet forelå.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstolloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstolloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstolloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klager har gjort gjeldende at sen saksbehandling av spørsmålet om avvisning er i strid med god dommerskikk.

Etter tvisteloven § 11-6 skal retten legge en plan for behandlingen av saken og følge den opp slik at saken effektivt og forsvarlig kan bringes til avslutning. Etter § 11-7 plikter domstollederen å påse at aktiv saksstyring etter § 11-6 overholdes. En part kan kreve at domstollederen griper inn, jf. § 11-7 første ledd siste punktum. Domstolleders beslutning kan ankes, jf. § 11-7 tredje ledd.

Tilsynsutvalget for dommere legger til grunn at bestemmelsene i § 11-7, jf. § 11-6 ikke innebærer at Tilsynsutvalget er avskåret fra å vurdere sen saksbehandling i forhold til normer for god dommerskikk. Slik Tilsynsutvalget ser det, er det tale om to regelverk som gjelder ved siden av hverandre. I tråd med utvalgets praksis før ikrafttreddelsen av tvisteloven, legger derfor Tilsynsutvalget til grunn at utvalget kan vurdere spørsmålet om den aktuelle saksbehandlingstiden er i strid med god dommerskikk.

Utvalget legger til grunn at saksforberedelsen ble avsluttet ved lagmannsrettens brev til prosessfullmektigene 9. juni 2008. Kjennelsen om avvisning forelå 21. oktober 2008, det vil si fire og en halv måned senere. Etter utvalgets vurdering er dette en for lang saksbehandlingstid, og utvalget har tidligere gitt kritikk for saksbehandlingstid av tilsvarende lengde. Den lange behandlingstiden i denne saken skyldtes flere ulike forhold, blant annet ferieavvikling, stor arbeidsbyrde og mange andre oppgaver med høyere prioritet, deltakelse i lagmannsrettens ankeutvalg og sykdom og død i dommerens nære familie. Ut fra disse opplysningene, og det faktum at lagdommer B i brevet av 9. juni 2008 til partene gjorde oppmerksom på at avgjørelse ville falle når arbeidssituasjonen tillot det, finner utvalget at den lange saksbehandlingstiden ikke gir grunnlag for kritikk i denne saken. Det er også sett hen til at saken ikke tilhører en prioritert sakstype, selv om utvalget har forståelse for at saken er av stor betydning for den private parten.

Anførselen om manglende nøytralitet knytter seg til det forhold at statens prosessfullmektig ble gitt anledning til å rette opp en formell feil, og det at den lange saksbehandlingstiden synes å komme av at lagmannsretten ville avvende utfallet av en avgjørelse i Disiplinærnemnda om forhold som gjaldt advokat A. Slik saken er opplyst, finner ikke Tilsynsutvalget det godt gjort at lagdommer B har utvist manglende nøytralitet under saksbehandlingen.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor lagdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor lagdommer B.